

Sivistysvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahankeräyslain muuttamisesta

Hallintovaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi rahankeräyslain muuttamisesta (HE 264/2016 vp): Asia on saapunut sivistysvaliokuntaan lausunnon antamista varten. Lausunto on annettava hallintovaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunta on kuullut:

- ylitarkastaja Sini Lahdenperä, sisäministeriö
- hallitusneuvos Immo Aakkula, opetus- ja kulttuuriministeriö
- pääjohtaja Risto Ruohonen, Kansallisgalleria
- toiminnanjohtaja Riitta Rissanen, Ammattikorkeakoulujen Rehtorineuvosto Arene ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- valtiovarainministeriö
- Poliisihallitus
- Suomen yliopistot UNIFI ry

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Yleistä

Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä hallituksen esitystä turvata Kansallisgallerian ja yliopistojen pääomittamista varten toimeenpantavien rahankeräysten jatkuvuus vuoden 2019 loppuun rahankeräyslain uudistustyön ajaksi sekä antaa ammattikorkeakouluille yliopistoja vastaavat oikeudet toimeenpanna rahankeräyksiä. Kansallisgalleria ja yliopistot ovat jo kehittäneet rahankeruun organisaatioitaan ja lisänneet aktiivisuuttaan muualle yhteiskuntaan, mikä vahvistaa toimintojen vaikuttavuutta. Tämän valiokunta toivoo jatkuvan.

Valiokunnan lausunto SiVL 1/2017 vp

Rahankeräykset ammattikorkeakouluissa

Ammattikorkeakoulut muodostavat yhdessä yliopistojen kanssa Suomen korkeakoululaitoksen. Valiokunta pitää yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen yhdenvertaisen kohtelun vuoksi perusteltuna, että myös ammattikorkeakouluilla on mahdollisuus käynnistää rahankeräyksiä perustehäviensä ja toimintaedellytystensä tukemiseksi. Ehdotetulla uudistuksella voidaan parhaimmillaan tukea myös ammattikorkeakoulutuksen alueellista ja kansainvälistä vaikuttavuutta koulutus-, tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnassa. Rahankeräyksen tarvetta lisää korkeakoulun velvollisuus perustaa ja ylläpitää apurahajärjestelmää EU- ja ETA-alueen ulkopuolelta tulevien opiskelijoiden stipendejä varten. Ammattikorkeakoulujen rahankeräysoikeus on välttämätön, jos pääministeri Juha Sipilän hallitusohjelman mukainen ammattikorkeakoulujen pääomittaminen toteutetaan niin sanotulla vastinrahoituskeräyksellä.

Rahankeräysten määräaikaisuus

Pääomittamista varten toimeenpantaville rahankeräyksille asetettua määräaikaa ehdotetaan jatkettavan siten, että se päättyy vuoden 2019 lopussa. Siten mainittu rahankeräysoikeus mahdollistetaan määräajaksi. Asiaa on aikaisemmin käsitelty sivistysvaliokunnassa yliopistojen rahankeräysoikeutta koskevan lainmuutoksen yhteydessä (HE 6/2014 vp). Valiokunta (SiVL 3/2014 vp) piti välttämättömänä, että määräajan kuluttua säännöksen jatkamisen tarvetta tarkastellaan yliopistojen kannalta niin, ettei tarpeettomasti haitata yliopistojen mahdollisuuksia rahankeräykseen ja siten yliopistoille asetetun sivistysvelvoitteen toteuttamista. Sivistysvaliokunnan esityksen perusteella hallintovaliokunta totesi mietinnössään (HaVM 13/2014 vp), että "säännöksen jatkamistarvetta tai muita ratkaisuvaihtoehtoja on mahdollista tarkastella esimerkiksi samassa yhteydessä, kun rahankeräyslain uudistamista edellä todetun mukaisesti muutenkin selvitetään." Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että meneillään olevassa rahankeräyslain uudistustyössä päästään tilapäisistä pysyviin ratkaisuihin Kansallisgallerian, yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen mahdollisuuksissa toimeenpanna rahankeräyksiä varojen hankkimiseksi pääomittamista varten. Kaikki tuki mainittujen tahojen toimintojen pitkäjänteiseksi kehittämiseksi on tarpeen.

Lahjoitusvähennysoikeus

Sivistysvaliokunta toteaa, että ammattikorkeakoulujen ja yliopistojen rahankeräystoimintaa tukee 1.1.2016 voimaan tullut tuloverolain (1535/1992) muutos (1546/2015), jonka nojalla luonnollinen henkilö tai kuolinpesä saa vähentää puhtaasta ansiotulostaan 850—500 000 euron suuruisen rahalahjoituksen, joka on tehty tiedettä tai taidetta edistävään tarkoitukseen Euroopan talousalueella olevalle julkista rahoitusta saavalle yliopistolle tai korkeakoululle taikka näiden yhteydessä olevalle yliopistorahastolle. Kyseisen lainmuutoksen tarkoituksena oli luoda kannuste yksityisen rahoituksen saamiseksi yliopistoille ja korkeakouluille.

Tuloverolakiin ei ole esitetty muutoksia nyt käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä, mutta valiokunnan asiantuntijakuulemisessa nousi esille mahdollisuus rinnastaa Kansallisgalleria yliopistoihin rahalahjoitusten verovähennysoikeudessa. Kansallisgallerialla on yliopistojen ja korkeakoulujen tavoin paitsi oikeus rahankeräykseen sitä koskevan lain nojalla myös taidetta edistävä tarkoitus. Kansallisgalleriasta annetun lain (889/2013) 1 §:n mukaan sen toimintaan kuuluu mm. taiteellisen sivistyksen edistäminen. Sivistysvaliokunta kiinnittää huomiota siihen, että lah-

Valiokunnan lausunto SiVL 1/2017 vp

joitusvähennysoikeuden puuttumisen vuoksi Kansallisgallerialla on korkeakouluja ja yliopistoja vähäisemmät mahdollisuudet edistää yksityisen rahoituksen saamista. Sivistysvaliokunta pitää tärkeänä, että hallintovaliokunta mietinnössään arvioi mahdollisuutta laajentaa rahankeräykseen liittyvä lahjoitusvähennysoikeus koskemaan myös Kansallisgallerian rahankeräystä. Sen toteutuminen tukisi Kansallisgallerian keräystavoitteiden onnistumista.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSESITYS

Sivistysvaliokunta esittää,

että hallintovaliokunta ottaa edellä olevan huomioon.

Helsingissä 22.2.2017

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Tuomo Puumala kesk
varapuheenjohtaja Sanna Lauslahti kok
jäsen Outi Alanko-Kahiluoto vihr
jäsen Ritva Elomaa ps
jäsen Eeva-Johanna Eloranta sd
jäsen Laura Huhtasaari ps
jäsen Marisanna Jarva kesk
jäsen Ilkka Kantola sd
jäsen Sari Multala kok
jäsen Mikaela Nylander r
jäsen Ulla Parviainen kesk
jäsen Pekka Puska kesk
jäsen Saara-Sofia Sirén kok (osittain)

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Lahtinen